

Wzdłuż całego wybrzeża Alaski znajdują się tysiące skalistych wysp oraz niedostępnych przylądków, które od dawien dawna stanowią obszary lęgowe ptaków pelagicznych oraz miejsca bytowania morskich ssaków. Wśród nich, w zależności od położenia geograficznego oraz zróżnicowanych warunków naturalnych, można wyodrębnić pięć stref o nieco odmiennej florze i faunie, są to w kolejności: Wyspy Aleuckie, Morze Beringa, Półwysp Alaska, Zatoka Alaska oraz Morze Czukockie.

W krainie skalistych wysp

Wulkaniczne Aleuty

Aleuty to łańcuch ponad 300 skalistych wysp, rozciągający się na odcinku o długości ok. 1800 km, od Półwyspu Alaska w kierunku zachodnim w głąb Pacyfiku, przy czym wyspa Attu, leżąca na skraju całego archipelagu, znajduje się zaledwie kilkaset kilometrów od wybrzeża Azji. Większość wysp to tak naprawdę szczyty stożków wulkanicznych zanurzonych w wodach Oceanu Spokojnego. Dymiące wulkany sąsiadują tu z niemal nagimi, porośniętymi jedynie niską trawą wysepkami, a u stóp ich stromych, urwistych brzegów (klifów) rozpościerają się kamieniste plaże.

Ważnym czynnikiem kształtującym ekosystem Wysp Aleuckich jest panujący tu klimat umiarkowany morski, cechujący się znacznym zachmurzeniem nieba, częstymi sztormami i silnymi wiatrami, mgłą oraz dużymi opadami atmosferycznymi. Przez cały rok jest chłodno, ale znośnie, a średnie temperatury powietrza wahają się od 0 °C (zimą) do 10 °C (latem). Od 1976 r. Aleuty mają status Międzynarodowego Rezerwatu Biosfery.

Prawdziwym przyrodniczym rajem jest niewielka wyspa Buldir (40 km² powierzchni), leżąca na zachodnim krańcu Aleutów. Tutejsze ptasie kolonie, liczące prawie 3,5 miliona ptaków, cechują się ogromnym zróżnicowaniem gatunkowym – w jednym takim ptasim „mieście” gniazdują pary reprezentujące co najmniej kilkanaście różnych gatunków. Każda niszka lub szczelina w skałach, każda wolna przestrzeń pomiędzy kamieniami zajęte są przez gniazdujące ptaki, a ich kłótnie i nawoływania słychać w sezonie lęgowym bez przerwy, dzień i noc. Z kolei kamieniste plaże wyspy goszczą rokrocznie jedną z dwóch największych na Alasce kolonii rozrodczych północnych słoni morskich.

Morze Beringa

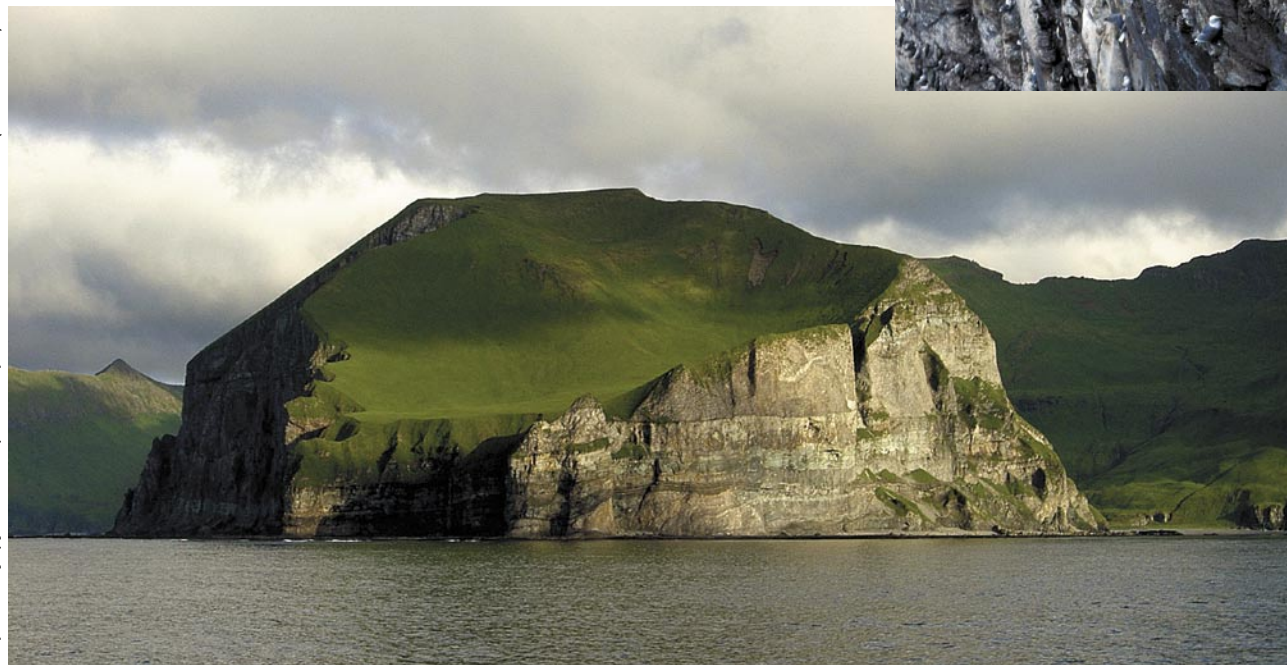
Opuszczając Aleuty oraz kierując się na północ wpływamy na Morze Beringa, gdzie znajduje się kilkanaście dużych wysp oraz przylądków położonych wzdłuż zachodnich wybrzeży Alaski, od Zatoki Nortona aż po Zatokę Bristolską. W przeciwieństwie do Aleutów, tutaj największy wpływ na bogactwo przyrody

ma ukształtowanie dna morskiego wokół wysp oraz wzdłuż wybrzeża, gdzie płytki szelf kontynentalny graniczy z niemal dwukilometrową głęboką oceaniczną. W takich miejscach powstają jedne z najbardziej produktywnych ekosystemów świata, gdyż silne prądy morskie wynoszą do górnych warstw oceanu znaczne ilości składników pokarmowych.

Dzięki temu w pasie przybrzeżnych wód powstają doskonałe warunki do rozwoju morskich organizmów, począwszy od podwodnych zarośli wielkomorszczyzny całolistnej, przez ławice drobnych

Erodujące klify tworzą idealne warunki do zakładania gniazd przez różne gatunki ptaków morskich. (Fot. Art Sowis, USFWS)

ryb, mięczaków, skorupiaków, żółwi, a skończywszy na dużych morskich ssakach. Warunki klimatyczne nad Morzem Beringa są odmienne niż w Aleutach, gdyż panuje tu klimat subpolarny, latem temperatura powietrza waha się w przedziale od 0 °C do 11 °C, zimą od -1 °C do -7 °C, natomiast roczny opad atmosferyczny wynosi 500-680 mm.

Jednym z najciekawszych miejsc w tej części Alaski jest archipelag Wysp Pribyłowa, znajdujący się ok. 450 km od wybrzeża Alaski. W jego skład wchodzi,

Wzdłuż jego południowego wybrzeża, na odcinku o długości 650 km, znajduje się ponad 700 wysp, a większość z nich, tak jak np. wyspy Semidi, czy Wyspy Szumagina, to dosłownie skrawki nagiego łądu. Pomimo niewielkich rozmiarów, na wyspach tych gniazduje rokrocznie łącznie ok. 5 milionów morskich ptaków, w tym na Semidi prawie 500.000 fulmarów, co stanowi drugą co do wielkości kolonię tego gatunku na Alasce.

Wzdłuż wybrzeża Półwyspu Alaska panuje klimat umiarkowany morski, stwarzając

Plynąc dalej wzdłuż południowego wybrzeża Półwyspu Alaska oraz kierując się na wschód wpływamy do Zatoki Alaska. Należą do niej setki niewielkich wysp (np. wyspy Chiswell, wyspy Hazy czy wyspa Saint Lazaria) położonych wzdłuż długiego na 1300 km wybrzeża południowo-wschodniej Alaski, rozciągającego się od Półwyspu Kenai aż po granicę z Kanadą.

Wyspa Saint Lazaria

Ciekawym miejscem jest malutka, porośnięta świerkowym lasem wyspa

i przyłądków

m.in. Wyspa św. Pawła oraz Wyspa św. Grzegorza, na której rokrocznie gniazdują ponad dwa miliony ptaków morskich, a ponad milion uchatk niedźwiedziowych odchowuje swoje potomstwo. Stojąc o świcie na skraju urwiska i patrząc na wszechobecny ocean odnosi się wrażenie, że człowiek jest na wyspie intruzem, który wkroczył do innej cywilizacji. Daleko w dole, na plażach spowitych gęstą mgłą słychać przytłumione porykiwania uchatk. Gdy poranna bryza stopniowo rozwiewa mleczną zasłonę pomruki stają się coraz wyraźniejsze, aż naszym oczom ukazują się tysiące fok wylegujących się wśród kamieni. Powyżej kamienistych plaży każdy

Łagodne wybrzeże wyspy Tanaga (fot. M. L. Coombs, AVO/USGS)

Wyspa Hall położona jest nad Morzem Beringa, ok. 350 km od wybrzeża Alaski. (Fot. Anne Morkill, USFWS)

skrawek stromych i nagich skał zajęty przez gniazdujące morskie ptaki, których dziesiątki tysięcy szubują w powietrzu ponad morskimi falami.

Półwysp i Zatoka Alaski

Zimne wody Morza Beringa opływają południowo-zachodnią część Alaski, której najbardziej wysuniętym w głąb Pacyfiku fragmentem łądu jest Półwysp Alaski.

warunki bardzo zbliżone do tych z Aleutów, tzn. występują tu silne wiatry (osiągające prędkość nawet 180 km/h) oraz częste sztormy połączone z zachmurzonym niebem, a latem niemal codziennością są mgły lub mżawki. Średnie temperatury wahają się, w zależności od pory roku od -2 °C do 3 °C (zimą) oraz od 4 °C do 13 °C (latem), natomiast roczny opad atmosferyczny wynosi od 760 mm do 1520 mm.

Saint Lazaria, położona ok. 10 km od wybrzeża łądu. Pomimo niewielkich rozmiarów (powierzchnia 26 ha) gniazduje tu rokrocznie ok. 500.000 ptaków, co daje średnie zagęszczenie 2 ptaki/m², czyniąc wyspę jedną z najbardziej produktywnych kolonii na Alasce.

W ciągu dnia jest tu cicho jak makiem zasiał, wydaje się, iż wyspa jest całkowicie opustoszała, ale gdy nadchodzi noc cały świat gwałtownie ożywa: ciągle coś przelatuje nad głową lub przemyka pod nogami, a w powietrzu rozchodzą się piski oraz specyficzny „śmiech” „nadawany” na wysokich tonach. Nie są to żadne zjawy, ani duchy, lecz morskie ptaki, które prowadzą nocny tryb życia. Choć większość występujących na Alasce gatunków morskich ptaków poluje tylko w ciągu dnia, to jednak niektóre z nich, takie jak np. nawałnik popielaty, morzyk sędziwy, czy nurniczek ciemny wyfruwają ze swoich gniazd dopiero wtedy, gdy zapadną całkowite ciemności. Zachowują się tak, aby uniknąć spotkania z polującymi na nie za dnia ptakami, np. mewami czy orłami. Z tych samych powodów malutki, nocne ptaszki wykopują w ziemi (pod ściółką leśną) niezbyt głębokie tunele, na końcu których zakładają komory lęgowe.

SEBASTIAN BIELAK